

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

493. SESJA PLENARNA W DNIACH 16 I 17 PAŹDZIERNIKA 2013 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zaangażowania sektora prywatnego w ramy rozwoju na okres po 2015 r. (opinia rozpoznawcza)

(2014/C 67/01)

Sprawozdawca: **Ivan VOLEŠ**

Pismem komisarza Maroša Šefčoviča z 19 kwietnia 2013 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwróciła się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie

zaangażowania sektora prywatnego w ramy rozwoju na okres po 2015 r.

Sekcja Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 25 września 2013 r.

Na 493. sesji plenarnej w dniach 16–17 października 2013 r. (posiedzenie z 16 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 100 do 2 – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Wzmocnienie pozycji sektora prywatnego we współpracy na rzecz rozwoju

1.1.1 Sektor prywatny może odgrywać ważną rolę w rozwiązywaniu problemu ubóstwa na świecie, ponieważ tworzy miejsca pracy, produkuje towary i usługi, generuje dochody i zyski oraz poprzez podatki przyczynia się do pokrywania wydatków publicznych, o ile przestrzegane są uznane międzynarodowe zasady współpracy na rzecz rozwoju, a tworzone miejsca pracy zapewniają godne zatrudnienie, zgodnie z programem godnej pracy MOP.

1.1.2 Komitet apeluje o znacznie większe zaangażowanie sektora prywatnego w ramy rozwoju na okres po 2015 r. i w nowe światowe partnerstwo. Jego udział w określaniu celów dotyczących zlikwidowania ubóstwa oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i sprawiedliwego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu uwzględniającego zarówno ilość, jak i jakość, doprowadzi do tego, że sektor prywatny przyjmie część odpowiedzialności za realizację tych celów.

1.1.3 Organizacje społeczeństwa obywatelskiego zwracają uwagę nie tylko na pozytywne aspekty, ale także na zagrożenia związane z działaniem sektora prywatnego, dlatego też pomoc sektora prywatnego w państwach rozwijających się powinna być oparta na zasadach przejrzystości, otwarcia rynku zamówień publicznych, skuteczności, racjonalności wydatkowania środków oraz odpowiedzialności podmiotów publicznych wobec wszystkich zainteresowanych stron za wdrażanie przyjętej strategii. Całkowity rosnący udział oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) w rozwoju sektora prywatnego nie powinien przy tym ograniczać środków finansowych kierowanych w ramach tej pomocy do najbiedniejszych państw rozwijających się.

1.2 Ukierunkować sektor prywatny na realizację celów rozwojowych

1.2.1 Na potrzeby niniejszej opinii sektor prywatny obejmuje także sektor społeczny i składają się na niego osoby samozatrudnione, mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa, wielkie przedsiębiorstwa wielonarodowe, spółdzielnie i inne przedsiębiorstwa gospodarki społecznej; obejmuje on także pracowników przedsiębiorstw prywatnych i ich organizacje związkowe oraz organizacje pozarządowe współpracujące

przy projektach prywatnych. Wspieranie sektora prywatnego i współpraca z nim powinny uwzględniać różnorodność poszczególnych zainteresowanych podmiotów. W państwach rozwijających się istnieje też rozbudowany nieformalny sektor prywatny, a współpraca na rzecz rozwoju powinna przyczyniać się do zwalczania pracy nieformalnej oraz sytuacji, które jej sprzyjają.

1.2.2 Trzeba włączyć społeczeństwo obywatelskie do procesu określania roli sektora prywatnego oraz do określania wskaźników dotyczących wkładu tego sektora w zagraniczną współpracę na rzecz rozwoju; w tym celu pomocne mogłoby być utworzenie na poziomie europejskim szerokiej platformy z udziałem wszystkich zainteresowanych stron.

1.2.3 Oficjalną pomoc rozwojową należy wykorzystywać do wywołania efektu mnożnikowego i do włączenia prywatnego kapitału w inwestycje w państwach rozwijających się z zastosowaniem innowacyjnych instrumentów finansowych. Trzeba jasno określić cele oferowanej w ten sposób pomocy, takie jak tworzenie miejsc pracy godnych i wysokiej jakości, podnoszenie jakości produkcji, transfer know-how z zakresu zarządzania dla sektora prywatnego itd.

1.2.4 Partnerstwo sektora publicznego i prywatnego może stać się ważnym narzędziem wdrażania strategii na rzecz rozwoju, o ile zostanie to odpowiednio rozwiązane i o ile zainteresowane strony będą się odpowiednio porozumiewać.

1.3 Wsparcie tworzenia przyjaznego otoczenia biznesowego

1.3.1 Sektor prywatny w krajach rozwijających się, by mógł odgrywać swą rolę na rzecz rozwoju, potrzebuje przyjaznego otoczenia biznesowego, w tym przestrzegania powszechnie uznawanych zasad demokratycznych, co ułatwi zakładanie i rozwój przedsiębiorstw, ograniczy nadmiar biurokracji, zwiększy przejrzystość, zmniejszy panoszącą się korupcję oraz przyciągnie inwestorów zagranicznych i lokalnych.

1.3.2 Społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw należy postrzegać jako dobrowolną inicjatywę przedsiębiorstw i chęć etycznego prowadzenia działalności. Należy zaproponować pewne ramy społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw dla dziedziny rozwoju, zgodne z „Wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych” oraz innymi zasadami cieszącymi się uznaniem na całym świecie.

1.3.3 Podczas tworzenia nowych miejsc pracy sektor prywatny powinien przestrzegać podstawowych praw gospodarczych i społecznych, a zwłaszcza podstawowych konwencji MOP. Nowe miejsca pracy powinny powstawać zgodnie z programem godnej pracy MOP.

1.4 Stymulowanie innowacyjnego potencjału przedsiębiorstw w dziedzinie rozwoju

1.4.1 Programy budowania zdolności instytucjonalnych administracji publicznej w krajach rozwijających się powinny być opracowywane w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi i zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą rozwojową i powinny poprawiać warunki prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza

przez małe i średnie przedsiębiorstwa, które mają największy potencjał, jeśli chodzi o tworzenie miejsc pracy i likwidowanie ubóstwa.

1.4.2 Organizacje przedsiębiorców w krajach rozwijających się powinny nabyć kompetencje umożliwiające im poprawę swych zdolności do pozytywnego wpływania na otoczenie biznesu. Trzeba wesprzeć budowanie ich potencjału przy aktywnym udziale organizacji partnerskich z krajów rozwiniętych. Europejskie programy pomocy zewnętrznej powinny zatem finansować także pomoc techniczną, jaką europejskie organizacje przedsiębiorstw świadczą partnerom z państw rozwijających się, oraz wzmacniać ich motywację.

1.4.3 Pomoc rozwojowa powinna być w większym stopniu nastawiona na innowacyjne projekty i modele przedsiębiorczości wspierające włączenie społeczne, w tym społeczeństwo bez barier, co przyczyniłoby się do zlikwidowania ubóstwa zagrożonych grup obywateli, takich jak osoby niepełnosprawne, kobiety, osoby starsze itd.

1.4.4 Należy wspierać współpracę sektora prywatnego z organizacjami pozarządowymi, na przykład wolontariat w zakresie transferu know-how z zakresu zarządzania i technologii do lokalnych przedsiębiorstw itd. Udana innowacyjne projekty przedsiębiorstw zasługują na to, by je szerzej i systematycznie promować.

1.4.5 Rozwój sektora prywatnego wymaga większego wspierania kształcenia i zdobywania kompetencji w zakresie kluczowych technologii, zwłaszcza w przypadku pracowników o niskich kwalifikacjach.

1.4.6 Komitet zaleca poszerzenie zakresu programu „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców o zainteresowane osoby z krajów rozwijających się lub też opracowanie dla nich podobnego programu i przeznaczenie na niego niezbędnych środków.

1.4.7 Szczególną uwagę należy zwrócić na przemysł wydobywczy i surowcowy, w którym trzeba konsekwentnie egzekwować przestrzeganie wymogów dotyczących ochrony środowiska, warunków socjalnych dla pracowników oraz stabilności rozwoju gospodarczego państwa.

1.4.8 W krajach rozwijających się zazwyczaj nie ma strategii nakierowanej na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw i pomoc rozwojowa powinna lepiej przyczyniać się do przezwyciężenia tej trudności. Europejskie doświadczenia związane ze strategią wspierania małych i średnich przedsiębiorstw należy krajom rozwijającym się przekazywać w sposób ukierunkowany i w odpowiedniej formie.

2. Punkt wyjścia do opracowania opinii

2.1 Komisarz Maroš Šefčovič skierował do przewodniczącego EKES-u pismo, w którym poinformował, że Komisja przygotowuje propozycje dotyczące skuteczniejszego zaangażowania sektora prywatnego w ramy rozwoju na okres po 2015 r. i prosi w związku z tym Komitet o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie roli sektora prywatnego w przyspieszaniu inteligentnego, zrównoważonego i obejmującego wszystkich rozwoju w okresie po 2015 r., który to rozwój jest obecnie przedmiotem dyskusji na forum ONZ.

2.2 W opinii REX/372⁽¹⁾ w sprawie komunikatu Komisji „Godne życie dla wszystkich: eliminacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości” EKES przedstawił szereg zaleceń co do włączenia społeczeństwa obywatelskiego do opracowywania, wdrażania i monitorowania celów dotyczących zrównoważonego rozwoju po 2015 r. w skali globalnej.

2.3 EKES w swych opiniach⁽²⁾ już od dawna zajmuje się współpracą rozwojową i zewnętrzną. W ramach własnych działań dotyczących państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, partnerstwa eurośroziemnomorskiego, Partnerstwa Wschodniego, międzynarodowych negocjacji handlowych i innych zagadnień mających związek ze sprawami rozwoju zdobył wiele doświadczeń i wiedzy, które wykorzystał podczas opracowywania niniejszej opinii.

3. Uwagi ogólne

3.1 Sektor prywatny może odegrać ważną rolę w rozwiązywaniu problemu ubóstwa na świecie, ponieważ tworzy miejsca pracy, produkuje towary i usługi, generuje dochody i zyski oraz poprzez podatki przyczynia się do pokrywania wydatków publicznych, o ile przestrzegane są uznane międzynarodowe zasady współpracy na rzecz rozwoju. Oficjalna pomoc rozwojowa jest obecnie i będzie także po 2015 r. ważnym katalizatorem rozwoju, ale sama nie zlikwiduje ubóstwa⁽³⁾.

3.2 W milenijnych celach rozwoju dotyczących ubóstwa nie określono w dość wyraźny sposób, jak te cele osiągnąć, nie wskazano wzajemnych powiązań między nimi oraz pominięto rolę sektora prywatnego w rozwoju⁽⁴⁾. W przyszłych ramach rozwoju na okres po 2015 r. trzeba znacznie dobitniej włączyć sektor prywatny jako strategicznego partnera i siłę napędową zrównoważonego wzrostu we wszystkich jego trzech filarach – gospodarczym, społecznym i ekologicznym – opartych na wskaźnikach nie tylko ilościowych, ale i jakościowych.

3.3 Organizacje społeczeństwa obywatelskiego⁽⁵⁾ zwracają uwagę nie tylko na pozytywne aspekty, ale także na zagrożenia związane z włączeniem sektora prywatnego do współpracy na rzecz rozwoju. Aby wyeliminować te zagrożenia, pomoc dla sektora prywatnego płynąca ze środków przeznaczonych na

rozwój powinna respektować zasady przejrzystości, skuteczności, racjonalności wydatkowania środków, otwartości rynku zamówień publicznych oraz odpowiedzialności podmiotów publicznych wobec wszystkich zainteresowanych stron za wdrażanie przyjętej strategii.

3.4 Sektor prywatny obejmuje osoby samozatrudnione, mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa, wielkie przedsiębiorstwa wielonarodowe, spółdzielnie i inne przedsiębiorstwa gospodarki społecznej oraz instytucje finansowe. Z szerszego punktu widzenia częścią tego sektora są także pracownicy przedsiębiorstw prywatnych i ich organizacje związkowe oraz organizacje pozarządowe współpracujące przy projektach prywatnych. Zwłaszcza w krajach rozwijających się – obok legalnie działających przedsiębiorstw prywatnych – istnieje także rozległy nieformalny sektor prywatny. Udzielając pomocy rozwojowej, trzeba rozróżniać poszczególne podmioty prywatne oraz wpływ ich działalności na rozwój w kontekście ich wielkości, branży i poziomu rozwoju państwa (kraje najsłabiej rozwinięte, kraje średnio rozwinięte, kraje rozwijające się i kraje zagrożone).

3.5 Sektor prywatny, wraz z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, powinien być włączony w określanie potrzeb rozwojowych w każdym państwie i powinien uczestniczyć w wytyczaniu nowych celów zrównoważonego rozwoju na okres po 2015 r., aby mógł wziąć na siebie część odpowiedzialności za ich realizację. Cele te powinny nawiązywać do milenijnych celów rozwoju, powinny być konkretne i wymierne oraz dotyczyć dziedziny wody, rolnictwa, bezpieczeństwa żywności, energii, infrastruktury transportowej, kształcenia, ochrony zdrowia, gospodarki cyfrowej, równości płci i równości społecznej.

3.6 Należy uznać sektor prywatny za ważny element nowego światowego partnerstwa na rzecz rozwoju. Pożądane byłoby utworzenie platformy, która obejmowałaby przedstawicieli europejskich przedsiębiorców i pracodawców i byłaby otwarta także dla innych zainteresowanych stron, w tym przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego; platforma ta służyłaby dialogowi z przedstawicielami instytucji europejskich i instytucji finansowych na temat włączenia sektora prywatnego do zgraniczonej współpracy na rzecz rozwoju.

3.7 Sektor prywatny z państw donatorów włącza się do współpracy na rzecz rozwoju jako dostawca usług i sprzętu opłaconego z oficjalnej pomocy rozwojowej, jako bezpośredni podmiot świadczący pomoc rozwojową na zasadzie dobroczynności, w ramach projektów realizowanych wspólnie z sektorem publicznym i organizacjami pozarządowymi oraz jako inwestor w projektach, które nie tylko służą celom gospodarczym, ale także mają wyraźny wpływ na rozwój. Priorytetem powinno być wspieranie projektów innowacyjnych dzięki tworzeniu potencjału innowacyjności, usług doradztwa, inkubatorów i klastrów w krajach przyjmujących pomoc. Zamówienia publiczne dotyczące projektów rozwojowych muszą być przejrzyste i otwarte.

3.8 Wkład sektora prywatnego na rzecz rozwoju powinien obejmować także wspieranie społeczeństwa bez barier, co przyczyniłoby się do zlikwidowania ubóstwa zagrożonych grup obywateli, takich jak osoby niepełnosprawne, kobiety, osoby starsze, osoby tymczasowo poszkodowane. Inspiracją do

⁽¹⁾ Opinia EKES-u: *Godne życie dla wszystkich: Eliminacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości*, Dz.U. C 271 z 19.9.2013, s. 144–150.

⁽²⁾ Opinie EKES-u: *Partnerstwo strategiczne między UE a Afryką (2009 r.)*, Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s. 148–156, *Handel i bezpieczeństwo zaopatrzenia w żywność (2010 r.)*, Dz.U. C 255 z 22.9.2010, s. 1–9, *Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzającego ogólny system preferencji taryfowych (2012 r.)*, Dz.U. C 43 z 15.2.2012, s. 82–88, *Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian / przyszłe podejście do wsparcia budżetowego UE na rzecz państw trzecich (2012 r.)*, Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 133–139, *Zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w politykę rozwojową UE (2012 r.)*, Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 28–34, *Ochrona socjalna w ramach współpracy UE na rzecz rozwoju (2013 r.)*, jeszcze nieopublikowana w Dz.U.

⁽³⁾ Tylko kilka państw rozwiniętych osiągnęło lub przekroczyło uzgodniony udział oficjalnej pomocy rozwojowej w ich PKB wynoszący 0,7 %.

⁽⁴⁾ *Preliminary BIAC Perspectives for the Post-2015 Development Agenda*, luty 2013 r.

⁽⁵⁾ Międzynarodowa Konfederacja Związków Zawodowych (ITUC) www.ituc-csi.org, Europejska Konfederacja Organizacji Pozarządowych na rzecz Pomocy i Rozwoju (CONCORD) www.concordeurope.org, Komitet Darczyńców na rzecz Rozwoju Gospodarczego (DCED) www.enterprise-development.org.

włączenia tego wymogu do przyszłych ram rozwoju może być umowa ramowa o rynku pracy sprzyjającym włączeniu społecznemu zawarta z partnerami społecznymi w UE w marcu 2010 r.

3.9 Sektor prywatny w krajach rozwijających się potrzebuje systematycznego wsparcia, by mógł odgrywać swą rolę w rozwoju. Dlatego też rośnie odsetek oficjalnej pomocy rozwojowej przeznaczanej na rozwój sektora prywatnego. Nie powinno to jednak odbywać się kosztem oficjalnej pomocy rozwojowej udzielanej najbardziej krajom rozwijającym się, gdyż państwa te nie obejdą się bez tej pomocy podczas rozwiązywania najpilniejszych problemów.

3.10 Prywatne, nakierowane na rozwój inwestycje wielkich przedsiębiorstw wielonarodowych są okazją do włączenia istniejących i nowo tworzonych lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw do realizacji projektów, co umożliwi im, dzięki współpracy z partnerami z krajów rozwiniętych, zdobycie technicznego know-how i dostępu do odpowiednich zaawansowanych technologii. Wielkie przedsiębiorstwa wielonarodowe powinny przestrzegać uznanych zasad opracowanych przez ONZ, OECD i inne organizacje międzynarodowe ⁽⁶⁾.

3.11 W krajach rozwiniętych, podobnie jak gdzie indziej na świecie, to małe i średnie przedsiębiorstwa zapewniają największy potencjał rozwoju; jego uwolnieniu powinny służyć zwłaszcza mikrokrety i kredyty preferencyjne oferowane przez europejskie i międzynarodowe instytucje finansowe działające na rzecz rozwoju. Ważnym źródłem inwestycji są także transfery oszczędności i innych środków wysyłane przez emigrantów i trzeba za pomocą zachęt wpłynąć na ich większe ukierunkowanie na potrzeby rozwojowe danego państwa.

3.12 Komitet przyjmuje z zadowoleniem propozycje przedstawione przez Komisję w komunikacie „Perspektywy po roku 2015: w stronę wszechstronnego i zintegrowanego podejścia do finansowania eliminacji ubóstwa i do zrównoważonego rozwoju” ⁽⁷⁾ i apeluje, by do proponowanej dyskusji o zintegrowanym podejściu do finansowania włączyć sektor prywatny i zorganizowane społeczeństwo obywatelskie.

3.13 Oficjalną pomoc rozwojową należy wykorzystywać jako narzędzie pozwalające wywołać efekt mnożnikowy i włączyć prywatny kapitał w inwestycje w krajach rozwijających się. Powinny temu służyć takie innowacyjne instrumenty, jak mieszanie środków (*blending*), różne mechanizmy poręczeń, niższe oprocentowanie. Dotowane przez państwo gwarancje inwestycji w krajach rozwijających się powinny być wliczane do oficjalnej pomocy rozwojowej. Trzeba jasno określić warunki i wskaźniki dla wsparcia zapewnianego w ten sposób kapitałowi prywatnemu uwzględniające zrównoważoność rozwoju, ochronę środowiska, zieloną gospodarkę, tworzenie miejsc pracy, podnoszenie jakości produkcji, transfer know-how z zakresu zarządzania dla sektora prywatnego itd.

⁽⁶⁾ Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, inicjatywa na rzecz przejrzystości w przemyśle wydobywczym, wytyczne OECD dotyczące należytej staranności dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktem i obszarów wysokiego ryzyka.

⁽⁷⁾ COM(2013) 531 final z 16 lipca 2013 r.

3.14 Inwestycje powinny być w większym stopniu nakierowane na wzmocnienie sektora usług, takich jak bankowość, ubezpieczenia, usługi telekomunikacyjne, transport i inne usługi na rzecz biznesu, bez których nie jest możliwy zdrowy rozwój przemysłu i rolnictwa. Państwo powinno przy tym dbać o utrzymanie konkurencji i zapewnić odpowiednią ochronę inwestycji.

3.15 Partnerstwo sektora publicznego i prywatnego mogłoby stać się ważnym narzędziem wdrażania strategii rozwoju, ponieważ łączy mechanizm dotacji ze środkami publicznymi z prywatnymi inicjatywami dotyczącymi inwestycji w celu zaspokojenia potrzeb rozwojowych końcowych beneficjentów. Warunkiem powodzenia takich projektów jest przejrzystość informacji i otwarta komunikacja z zainteresowanymi stronami.

4. Wsparcie tworzenia przyjaznego otoczenia biznesowego

4.1 By sektor prywatny w krajach rozwijających się mógł odgrywać swą rolę w rozwoju, trzeba stworzyć mu odpowiednie warunki istnienia i działania. Współpraca na rzecz rozwoju powinna zatem być w większym stopniu nakierowana na stałe ulepszenie otoczenia biznesowego, tak by ułatwić zakładanie i rozwój przedsiębiorstw, ograniczyć nadmiar biurokracji, zwiększyć przejrzystość i zmniejszyć panoszącą się korupcję. Wzmocnienie praworządności zachęci inwestorów zagranicznych i lokalnych do działania oraz przyczyni się do dywersyfikacji lokalnej gospodarki.

4.2 Podstawą tworzenia zdrowego otoczenia biznesu muszą być mechanizmy rynkowe, w tym konkurencja gospodarcza, sprawnie funkcjonujące rynki finansowe, niezawisłość sądów, powszechne egzekwowanie przepisów, w szczególności prawa handlowego oraz przestrzeganie zasad handlu międzynarodowego i praw własności intelektualnej. Trzeba respektować lokalne zwyczaje, o ile nie są one sprzeczne z konkurencją gospodarczą i nie prowadzą do korupcji i rozdzielania środków bez zwracania uwagi na wnoszoną wartość dodaną.

4.3 Społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw we współpracy na rzecz rozwoju należy postrzegać jako dobrowolną inicjatywę przedsiębiorstw i ich chęć etycznego prowadzenia działalności. W ramach uznawanych na całym świecie zasad ⁽⁸⁾ przedsiębiorstwa same decydują, jakie rozwiązania są do pogodzenia z ich działalnością. Określenie takich ram zapewni sprawiedliwą konkurencję z innymi firmami z danej branży.

4.4 Sektor prywatny tworzy miejsca pracy i w ten sposób może przyczyniać się do likwidowania ubóstwa, jednak jest niezbędne, by były przy tym przestrzegane podstawowe prawa gospodarcze i społeczne. Trzeba konsekwentnie egzekwować poszanowanie kluczowych konwencji MOP (prawo do zrzeszania się i negocjacji zbiorowych, zakaz pracy przymusowej, zakaz pracy dzieci i zakaz dyskryminacji w miejscu pracy).

⁽⁸⁾ Na przykład ISO 26000, inicjatywa ONZ dotycząca sześciu zasad odpowiedzialnego inwestowania.

4.5 Nowe miejsca pracy powinny być zgodne z programem godnej pracy MOP wymagającym swobody wyboru zatrudnienia, zapewnienia ochrony socjalnej, przestrzegania podstawowych praw pracowników i prowadzenia dialogu społecznego. Jest ważne, by wszyscy inwestorzy, zwłaszcza ci korzystający z oficjalnej pomocy rozwojowej, ściśle przestrzegali tych zasad w ramach realizowanych projektów i wpływali na swych partnerów, by ci postępowali podobnie.

4.6 Programy budowania zdolności instytucjonalnych administracji publicznej w krajach rozwijających się powinny wzmacniać zasady praworządności oraz przyczyniać się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej i do zwiększenia zdolności lokalnych przedsiębiorstw do absorpcji środków. Programy te powinny być opracowywane w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi i zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi.

5. Jak skutecznie włączyć sektor prywatny w rozwój

5.1 Do programów wspierania sektora prywatnego w krajach rozwijających się należy na wszystkich etapach realizacji projektów włączać organizacje przedsiębiorstw, takie jak izby handlowe, unie i stowarzyszenia branżowe, związki pracodawców i organizacje gospodarki społecznej państw donatorów. W tym celu trzeba stworzyć program, który wspierałby lokalne organizacje reprezentujące małe i średnie przedsiębiorstwa i umożliwiał im zdobywanie doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie marketingu, oraz włączenie się do łańcuchów dostaw, certyfikacji, logistyki itd.

5.2 Organizacje przedsiębiorstw w krajach rozwijających się muszą zdobyć odpowiednie kompetencje, aby poprawić otoczenie biznesowe, wzmocnić wewnętrzne demokratyczne zarządzanie, zyskać dalszych członków i aktywnie się z nimi komunikować. Trzeba wesprzeć budowanie ich potencjału i to przy aktywnym udziale podobnych organizacji partnerskich z UE. Europejskie programy pomocy zewnętrznej powinny zatem finansować także pomoc techniczną, jaką europejskie organizacje przedsiębiorstw świadczą partnerom.

5.3 Rozwój sektora prywatnego powinien obejmować moduły szkoleniowe dla przedsiębiorców, w tym staże w krajach rozwiniętych. Komitet zaleca, by rozważyć poszerzenie zakresu

programu „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców o zainteresowane osoby z krajów rozwijających się lub też opracowanie dla nich podobnego programu i przeznaczenie na jego realizację niezbędnych środków.

5.4 Należy bardziej wspierać kształcenie i rozwój kompetencji w zakresie kluczowych technologii, zwłaszcza w przypadku pracowników o niskich kwalifikacjach. Państwa donatory oferują przeważnie stypendia dla studentów, podczas gdy już od dawna szczególnie brakuje programów przyuczania do zawodu. Sektor prywatny w przemyśle i innych branżach potrzebuje pracowników o zwykłych kompetencjach zawodowych nabywanych w ramach klasycznego kształcenia zawodowego oraz o umiejętnościach potrzebnych do pracy dla zagranicznego inwestora czy wspólnego przedsiębiorstwa.

5.5 Pomoc rozwojowa powinna być w większym stopniu nastawiona na innowacyjne projekty i modele przedsiębiorczości wspierające włączenie społeczne; w tej dziedzinie istnieją wielkie możliwości współpracy między sektorem prywatnym a organizacjami pozarządowymi. Przykładem może być wysyłanie ekspertów wolontariuszy, którzy pomagają rozwijać przedsiębiorczość w krajach rozwijających się⁽⁹⁾. Do wymiany doświadczeń z państwami członkowskimi przyczyniłoby się szersze promowanie udanych innowacyjnych projektów przedsiębiorstw w zakresie rozwoju.

5.6 Szczególną uwagę należy zwrócić na przemysł wydobywczy i surowcowy. W projektach inwestycyjnych należy mieć na uwadze wymogi dotyczące ochrony środowiska, warunków socjalnych dla pracowników oraz zrównoważonego rozwoju. Organy państwowe i lokalne w państwach beneficjentach powinny określać odpowiednie warunki dotyczące poszczególnych branż i dbać o ich przestrzeganie, w tym o wypełnianie obowiązków podatkowych. Wsparcie powinno pomóc w wypracowaniu systemowego podejścia i jednocześnie ustaleniu optymalnych zasad pozwalających ograniczyć nadmierną biurokrację i szerzenie się korupcji.

5.7 Pomoc rozwojowa powinna wspierać zrównoważone rolnictwo i lokalny przemysł przetwórczy, aby poprawić przetwórstwo żywności i surowców. Trzeba wspierać tworzenie stowarzyszeń rolników i małych przetwórców produktów rolnych oraz ich włączenie do łańcuchów dostaw.

Bruksela, 16 października 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽⁹⁾ Zob. na przykład stowarzyszenie non-profit Ex-Change vzw, www.ex-change.be.